SEVBAN (radıyallahü anh)

Eshâb-ı kiramdan, ismi Sevban, künyesi Ebû Abdullah idi. Yemenli Hakemi bin Sa'd bin Himyer'in kölesiydi. Peygamber efendimiz satın alıp, âzad etmiştir. Doğum yeri Yemen olarak bilinmekte ise de, doğum târihi ve vefâtında kaç yaşında olduğu bilinmemektedir.

Resûl-i Ekrem (aleyhisselâm) kendisini âzad ettiği vakit, "Seni âzad ettim, amma yine gönlümüz beraberdir. Sen bizim ehli beytimizden sayılıyorsun." buyurmuştu. O da Peygamber efendimizin hizmetinden hiç ayrılmamış, hazarda-seferde beraber olmuştu. Peygamberimize ve ailesine hizmet etmeyi her şeye tercih etmişti. Resûl-i Ekrem'in (aleyhisselâm) vefâtından sonra, Medine'de duramadı. Bir kaç gün sonra Medine'den ayrılarak Remle'ye gitti. Orada yerleşti. Hazreti Ömer'in hilafeti zamanında, Mısır'ın fethine katıldı. Mısır'ın fethinden sonra tekrar Remle'ye döndü. Daha sonra Humus'a gitti ve orada ev yaptırıp yerleşti ve hicretin 54 (m. 675) senesinde Humus'ta vefât etti.

Hazreti Sevban, Resûl-i Ekrem'in (aleyhisselâm) her zaman yanında hazır bulunup, hizmet edenlerdendi. Bu bakımdan, Peygamber efendimizden (aleyhisselâm) pek çok istifâde etmiş ve ilim bakımından pek yüksek bir dereceye kavuşmuştur. Nitekim 124 veya 127 hadîs rivâyet etmişti. En çok hadîs-i şerîf ezberleyip neşredenler arasına girmişti. Hadîsleri iyi ezberlerdi. Ezberlediği hadîsleri yaymayı farz bilirdi. Halk, hadîs ilmindeki derecesini bildiklerinden, dâima ondan hadîs-i şerîf sorar öğrenirlerdi. Bir gün müslümanlar kendisinden bir hadîs-i şerîf nakletmesini rica edince, dedi ki: "Resûl-i Ekrem (aleyhisselâm) buyurdular ki: "Bir müslüman Cenabı Hak'ka bir secde ederse, Cenabı Hak onun makamını bir derece yükseltir ve günahlarını affeder."

Eshâb-ı Suffa'dan olan Sevban (radıyallahü anh), Resûl-i ekremden sonraki, ilim fazîlet ve fetvâ sahibi kimseler arasında sayılmaktadır. Geniş bir ders halkası ve talebeleri vardı. Ma'dan bin Talha, Raşid bin Saad, Cüheyz bin Nadir, Abdurrahmân bin Ganem, Ebû İdris Havlânî onun derslerinden istifâde edenlerin başlıcalarındandır. Hazreti Sevban, Resûl-i ekreme, hizmet ve ta'zîmde öyle bir derecede idi ki, müslümanlar bunu kelimelerle izah etmekte aciz kalırlardı. Resûl-i ekreme (aleyhisselâm) olan bu sevgi ve bağlılığından dolayı defalarca zarar görmüş hatta yaralanmıştı. Bir gün bir yahudi gelerek, Resûl-i ekreme "Esselâmü Aleyke Yâ Muhammed!" demişti. Orada bulunan Hazreti Sevban, Niçin "Yâ Resûlallah!" demedi diye Yahudiyle döğüşmüş ve yaralanmıştı. Hazreti Sevban, "Peygamberimizin, kuru kuru ismini söylemeyi günâh kabûl ederim." derdi.

Peygambere hürmet ve ta'zîm, müslümanlar üzerine çok dikkat etmeleri gereken bir vazîfedir. Hazreti Sevban, Resûl-i ekremin (aleyhisselâm) daha önceleri satın alınan kölesi olduğu için değil, Resûlullah olduğu için O'na hürmet ederdi. Nitekim bir gün Hazreti Sevban, Resûl-i ekremin yüzüne öyle bir baktı ki, onun bu bakışını gören Hazreti Peygamber, hemen Hazreti Sevban'a hitaben: "Yâ Sevban, nedir bu hâlin? Bir yerin mi ağrıyor, yoksa sana bir hastalık mı arız oldu?" buyurarak durumunu sordu. Hazreti Sevban da: "Anam babam sana feda olsun Yâ Resûlallah! Hiç bir yerim ağrımıyor, hiç hastalığım yoktur. Siz, Makâm-ı mahmûd sahibisiniz. Mertebe-i nübüvvetiniz pek âlîdir. Ben Cennete girsem, kullar arasında olacağım için sizin sohbetinizde bulunamayacağım. Eğer giremezsem, sizi ebediyyen görmekten mahrûm olacağım. İşte bu korku beni perişan etti." meâlinde cevap verdi. Bunun üzerine Nisa sûresinin 69-70. âyet-i kerîmeleri nâzil oldu. "Allahü teâlâ ve Peygamberlere itaat edenler, işte bunlar, Allahü teâlâ'nın kendilerine ni'met verdiği Peygamberlerle, sıddîklarla, şehîdlerle ve iyi kimselerle beraberdir. Bunlarsa ne güzel birer arkadaş!"

"İşte itaatkârlara yapılan bu ihsân Allahü teâlâ'dandır. Her şeyi bilici olarak Allahü teâlâ kâfidir." Bu âyetleri duyan Hazreti Sevban sevincinden uçacak gibi oldu.

Hazreti Sevban, Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) söz ve emirlerini bütün gönlüyle, pür dikkat dinler ve bunlara titizlikle uyardı. Bir defa Resûl-i Ekrem (aleyhisselâm) Sevban'a (radıyallahü anh): "Kimseden bir şey isteme ve sual sorma!" diye buyurmuşlardır. Bundan sonra, Hazreti Sevban ömrünün sonuna kadar kimseden bir şey istememiş ve kimseden bir şey sormamıştı. Hatta son zamanlarında, atına binmek veya atından inmek husûsunda kendisine yardım etmek isterler, o reddederdi.

Humus'ta ikamet ettiği sıralarda bir gün hastalanmıştı. Halk akın akın ziyâretine gelip, elini öpüyordu. Bu sırada Vâli

Abdullah bin Kanat'ta ziyâretine gelerek şaka yolla Hazreti Sevban'a sordu: "Sen Hazreti Mûsâ yahut Hazreti Îsâ'nın kölesi olsaydın ne olurdu?" Bu sualden canı sıkılan Hazreti Sevban, sıkıldığını belli etmeden kendisi de şaka yollu "Senin gibi bir vâli, benim gibi bir kölenin ziyâretine gelmezdi." demişti. Hazreti Sevban, çok sâdık, Peygamberimize candan bağlı, fazîlet yönünden örnek bir Sahâbî idi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Üsûd-ül-gâbe cild-1, sh. 249

2) El-İstiâb cild-1, sh. 81

3) Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild-5, sh. 276

4) Ebû Dâvûd cild-1, sh. 237

5) Tehzîb-üt-tehzîb cild-2, sh. 31